

ÁLLATOK VÉDELME.

A KOLOZSVÁRI ÁLLAT-VÉDŐ-EGYESÜLET

Szerkesztőség:

SZÉCHY-VILLA

I. EMELET

havonta a kéziratok, tudakozások, előfizetések küldendőik.

HAVI KÖZLÖNYE.

Szerkesztő:

SZÉCHY KÁROLYNÉ LORENZ JOSEPHINE,

az Egyesület elnöke.

Tagoknak

tagsági díj fejében jár.

Előfizetési ár:

Egész évre 1 frt — kr
Fél " — " 50 kr
Számunként 10 kr

Negyedik évfolyam.

Kolozsvár, 1898. nov. 1.

2. szám.

Tartalom: Megdicsőült királynénk, mint az állatok barátja. Irta: Sz. L. J. — Házi állataink egészsége. — A fecskék, *Majkov* verse. — Bibliai mondat. Aforizmák *Lawater*, *Engel*, *Lord Shaftesbury*, *Egloffstein grófné*, *Scheitlin* és *Lamartinetól*. — VI. íj. pályatársunk eredménye. — Aranka és a pacsirta, *Ausch Jenő* I. díjjal jutalm. pályamunkája. — Adományok. — Könyvüretesség. — A leggazdagabb állatgyűjtemény. A kutya. Irta: *Toussenel*, ford. *Széchy Károlyné*. — 35 év egy szigeten. — Korhely pillangók. — A munkás állatok túlterheléséről. Irta: *Monostori Károly*. — A gráci áll. és mad. védő kongresszus. — Választmányi ülésünk. — A »Természet.«

MEGDICSŐÜLT KIRÁLYNÉNK MINT AZ ÁLLATOK BARÁTJA.

— Irta: Sz. L. J. —

Felséges Asszonyunk korai és borzasztó halála alkalmából nemes szívének oly számtalan fino, m jóságos, megható vonásait irták le, — hisz nem volt egyeb e királyi szívében, csak jóság nemesség és fenséges érzés! — hogy már is kötetekre megy e rajzok száma és halmaza. Kis folyóiratunk nem az a hely, a hol szeretett, jóságos, tüneményes királynénk nemes erényeiről részletesen szólhatnánk. Itt arra kell szoritkozunk, hogy a Nagyasszony szeretetét és jóságát a mi szegény védenczeink: az állatok iránt, említsük fel.

Az »Állatok Védelme« I. évfolyamának legelső számában e kis cikket közöltük:

„Királynénk mint állatvédő. Királynénk pár héttel ezelőtt Bártfalván tartózkodván, egyszer sétatkozásban egy kovácműhely előtt ment el, a hol a kovács egy makranczos lovat patkolt. A kovács nehezen boldogult a paripával s káromkodva folytatta munkáját.

A királyné közelebről figyelte a jelenetet. Mikor a kovács dühében oldalba rugta a lovat, a királyné így szólt:

„Kedves barátom, miért bántja a szegény állatot? Hisz ez is az Isten teremtménye. Bizonyára maga is volt épen rossz kedvű s ki tudja, mi baja a lónak.“

Görögországi utjában is megtörtént, hogy midőn királynénk Troja helyét megiátogatta, hirtelen költözködő vadludak mutatkoztak. A török testőrök közül többen azonnal fölkapták puskájokat, hogy a ludak közé löjjenek, de a felséges Asszony e szavakkal akadályozta meg szándékukat: *„Pusztá mulatságból már csak még sem kellene lelőnni a szegény állatokat.”*

Igy érzett, így gondolkozott, így nyilatkozott felséges királynénk, a ki minden érzésében, minden gondolatában, minden nyilatkozatában páratlan gyöngéd, finom, igazságos és irgalmas volt! Bár tanulnának e magas példából mind azok, a kik — fájdalom, hogy ilyen a mai előrehaladott korban még lehetséges! — az állatok iránt való szeretetet, az állatokat védő igyekezetet megfoghatalannak, nevetségesnek tartják. —

Pedig voltakép csak *természetes*, ha a *valóban jó szívű* ember szánalmat, irgalmat és szeretetet érez az emberiségnek és előrehaladásnak annyira szükséges, nélkülözhetetlen és segédkező szegény állatok iránt. Sajnálatra méltó az a szív, az a lélek, a melyet a legegyszerűbb jóságra kapacitálni kell. Szegény az, aki nem érti, hogy csak a szeretet és jóság által, emberek és állatok iránt egyaránt való jóság által, érdemeljük meg az „Isteni teremtés,” de még az egyszerű »ember« elnevezést és — a magunk boldogulását, meglegedését is.

Erzsébet királyné Ő Felsége minden ízében „Isteni teremtés” és valódi, gyöngéd, jóságos, mivelte lelkületű nő volt. Jósága, kegyessége, igazságos méltánylása a legcsekélyebb lényre is kiterjeszkedett. Az állatokat zsenge gyermekkorá óta nagyon szerette és játszótársaiul választotta. Pössenhofenban, apai kastélyában is mindig volt egy pár kiváltságos állatja: egy boczi, egy kutya, néhány madár és egy szürke paripa, melyet atyjától, Miksa bajor hercegtől kapott, mikor lovagolni megtanult. Még a közel erdők őzikéi is úgy ismerték, hogy kezéből vették ki a sóskenyeret. Mert jóság volt az ő lelkének alapvonása. Ezt megéreztek — a mint egyik előkelő folyóiratunk írja, — még az állatok is, melyek úgy simultak hozzá, mintha ösztönük megsugta volna, hogy ebben a szép gyermekben nincs semmi korának önzéséből és az állatok ellen való kegyetlenségéből.

Későbbi fényes életében is, egész életében, szerette és becézte az állatokat. Legkedvesebb állattársaival le is festette magát, így egy gyönyörű fehérszörű orias kutyjával; aztán John Charlietonnak, pár évvel rá pedig Richternek jutott a szerencse, hogy Ő Felségét lóháton festették le. Ez utóbbi kép, azaz sok ezer másolata, az egész világot bejárta és bámulásra ragadta; oly gyönyörű, oly szép az, mintha nem is két élő lényt: egy bámulatos szépségű asszonyt és egy párját ritkító nemes paripát, hanem valamely képzeleti képet ábrázolna, a mely csak a művész fántáziajában él, de a prózai földön nem található. Pedig csak portrait volt, hű másolata a legideálisabb modell után.

Minden kastélyában volt egy pár állatja a jóságos királynénak. A schönbrunni és lainzi kastélyok között elterülő nagy terrainumon pedig, Hietzingben, egy egész nagy gazdasági udvart,

„majort“ rendeztetett be magának. Ugy, mint Gödöllön és a bécsi Burgban lovait és kutyáit mindennap meglátogatta és néha órákat töltött velük, úgy a lainzi gazdaságában a tehenét borjuit, szárnyasait, melyek bözt galambok is voltak, nézte meg mindennap, ha ott tartózkodott. Minden állatát nevén szólította; tudta, ismerte a felséges Asszony minden egyes állatnak élettörténetét (mert az állatoknak is van ám »élettörténetük«), származását, szokásait, tulajdonosságait. Az istállóban, a tejekamrákban, a szárnyas udvarban gyakran megjelent. A tágas marhaállás közelében a királyné egy két oldalt nyílt fapavillont építtetett magának, a melyben aztán néha a szabadban reggelizni szokott.

A felséges Asszony annyira szerette és méltányolni tudta a természetet és Isten teremtményeit, hogy csillogó magas tronjáról leszállva legboldogabbnak akkor érezte magát, ha a fényt elhagyhatta és a szeretett természet közepette lehetett. A királyi majorban, egy régi földszintes erdészlakban, melynek jobb oldali sarkához az egyemeletes istállót építték, a királyné pár szobája volt. Ugy az előszobául szolgáló keskeny folyosó falait, mint a királyné magyar paraszt stílusban tartott ebédlőjét, a szomszédos öltöző- és pihenő szobát: állatképek és szobrok lepik el. Ifj. Vastagh György, Blaas, Stuckenberg, Brioschi, Bromley és mások művei. Van ott egy tényszerű szobrocskája bronzból öntve, egy fekete szőrű, fehér szarvú bikáé, meg két kis medvéé is; egy borjuető angol lányt, szarvasmarhákat s jeleneteket a tyukaszatból, tehénfejés- és csibék gondozásából ábrázoló mesteri képek és szobrok, kitömött fecske, de még egyik kedvencz kutyájának márványszobrocskája is. Sok nyugodt, csendes, boldog perczet töltött a megboldogult királyné Ferenczy Ida gondnoksága alatt állott e minta-majorjában; sok örömet élvezett életében állatai révén, sok örömet és boldogságot szerzett a felséges Asszony embereknek és állatoknak is. Mély fájdalom és gyász borítja el lelkünket annál a gondolatnál, abban a sajgó tudatban, hogy a jóság e tündére, hogy ez az eszményi, felséges alak eltűnt örökre, örökre szemünk elől!

Házi állataink egészségének fentartásáról. *Monostori Károly*, budapesti állatorvos és állatorvosi akadémiai tanár, már egy kis könyvtárt irt össze az állat-védelmi és közigazdasági műveknek. Minden állatbarát, minden gondos gazda hálával tartozik neki, hogy annyit és annyi szeretettel foglalkozik szegény elnyomott, elkínzott védenczeinkkel, az állatokkal. Legujabb, fent nevezett munkája is tele van hasznos útmutatásoknak s valóban nem csupán az állatok iránt való szeretete és könyörülete, hanem emberszeretetének kifolyása is egyszersmind. Az Erd. Gazd. Egyt. könyvkiadó vállalat XXXVI. füzetét képezi és ott kapható is 25 krért. A jövő számunkban egyes részleteket közlünk belőle.

A fecskék.

Mindennap pusztább lesz a kertem
 Harasztja vész és lombja hull.
 A virág is itt-ott virit még,
 Kinézve a bokrok alót.

Elbúsulok; busítja szívem
 A halványuló őszi nap.
 A tücsök rezgő csirpelése,
 Sárgult levél a nyír alatt.

Felnézek az eresz alá, — ott
 Látom: a fészek puszta már,
 Nem csicsereg a fecske benne
 Csüng belőle rongy s szalmaszál.

Pedig milyen nagy szorgalommal
 Rakták a fecskék, Istenem!
 Tapasztva sárral, majd czipelve
 Belé pihét s mást szüntelen.

Mily kedves volt a munka nékik.
 De mily nagy az öröm kívált
 Mikor a fészekből reájok
 Őt pelyhes kis fej kandikált.

És mint a gyermekek egész nap,
 Ezek is úgy fecsegték ép —
 Majd hálátlanul elrepültek
 S nem tértek meg, csak néha még.

Mindegyiket távol világba
 Vitték el könnyű szárnyai,
 Messze, messze . . . oh, bárcsak én is
 Eltudnék innen szállani!

Majkov N. Apollon.

Fordította: Szabó Endre.

Az állatok birnak az érző lélek ajándékaival: nagy azokban az anyai szeretet. *Sir, 4, 3.*

Az igazság győzelme: az irgalmasság. *XIII. Leo.*

Ha valami jót cselekedtél, dicsérd az Istent, a ki arra érdemesített. *Lavater.*

Nem működünk jobban magunkért, mintha másokért működünk. *Engel J. J.*

A nemeslelkű ember azt cselekszi, a mit a szive sugall. *Lord Shaftesbury.*

O adjál könyörületet a szívembe, Jézusom, és ne hagyj engem soha mások nyomorúsága láttánál hidegnek és érzéketlennnek lennem. *Egloffstein Agnes grófné.*

Minél többet foglalkozunk az állat lelkével, annál tiszteletre méltóbb lesz előttünk az állat, annál gyönyörűbb a természet, annál imádandóbb Isten. *Scheitlin.*

Ha embernek vagy barmoknak, halaknak, vagy madaraknak vérét egyszer loptad — s a vér élet! — nem adhatod azt nekik többé vissza. *Lamartine.*

A gazdag szív a főkellék, a mire szüksége van ez embernek.

VI. ifjúsági pályázatunk eredménye.

A VI. ifj. pályázatunkra 5 dolgozat érkezett be. Az »*Erzsébet királyné alap*«-jának első díját, 10 koronát a »*Aranka és a pacsirta*« című dolgozat nyerte meg. Jelígeje: »A pacsirtát szívvél szóval megáldotta ezer jóval«. A jelíges levélből **Ausch Jenő** a helybeli un. gymn. VII. oszt. tanulójának neve került ki. A második díjat, 8 koronát, az »Aki téged kövel dob meg, dobd vissza kenyérrel« jeigés »*Tyras bosszuja*« feliratu rajz nyerte. Szerzője **Gyulai Bernáth Oszkár**, a helybeli keresk. akadémia II. éves növendéke. A harmadik díjat **Weisz Jenő**, a helybeli ref. collegium VII. oszt. tanulója kapta, a »Géza urfi esete« című rajzaért, melynek jelígeje: Mindenkit szeretek, aki engem szeret.« Az elnök-szerkesztő a 3 *Erzsébet-királyné-alap*«-féle díjat már elküldte a nyerteseknek.

A többi 2 dolgozat átvehető az elnök lakásán november 1. 2. és 3-án délelőtt 9-től 10-ig

Az első díjat nyert dolgozatot itt adjuk; a másik kettőt a decemberi, illetőleg januári számban közöljük.

Aranka és a pacsirta.

A *Erzsébet királyné alapból* I. díjjal jutalmazott pályamunka.

Írta: **Ausch Jenő**, a helybeli untt. gymn. VII. oszt. tanulója.

A pacsirtát szívvél, szóval
Megáldotta ezer jóval.
Gyulai P.

Verőfényes májusi nap reggele volt, az azur-kék égen egy báránnyel sem látszott, a nap szétárasztotta melegítő sugrait a földön, melyek mindenüvé eljutnak; belopódkodnak az erdők fái közé, meglesik a dalos madarak énekét, bejárják a mezőt, réteket, hol a fülemile és pacsirta fészkel, felkeresik a pór kunyhóját, a gazdag palotáját, egyformán részesítve mindent az ég áldásában. Mily szép is a tavasz! Hogy örvendenek a gyermekek az ily szép tavaszi napnak, mint az volt; hát még mily nagy öröm várt e napon a kis Arankára, ki e napon tölté be kilencedik életévét. Nagyon dédelgették a kis Arankát szülei, mert ő volt egyetlen gyermekük. De azért ne higgye senki, hogy el volt kényeztetve, s talán nem is volt jó, mint a legtöbb gyerek, kit nagyon dédegetnek. Nem, ő nem volt ilyen. Szülei szerették, ő viszonzta szüleinek szeretetét, az iskolában jól tanult, szüleinek mindenben engedelmeskedett és ezeken kívül nagyon jó és nemesen érző szíve volt, a miről tanúságot tesz e történet, mint később látni fogjuk.

Valjon mit csinál ily korán Aranka? Nézzük meg!

Szép uriházhoz érünk, nagy és jól gondozott kerttel, melyben a tavasz virágai pompáznak és a különféle fák zöld színe

emeli a kert szépségét. Tekintsünk be a kertbe nyíló ablakont Itt alszik a kis Aranka. A nap sugarai áthatoltak az ablakon, bearanyozzák az ő aranyos arcát. De ni, hisz már felnyitja szemeit, felül, körülnéz kis szobájában, látja, hogy reggel van és szülei felkeltek, a szomszéd szobában vannak. Elkiáltja magát: »Jó reggelt papus, mamus«. Aranka szülei bejönnek hozzá, összecsókolják egyetlen gyermeküket és számos boldog születésnapot kívánnak neki. Aranka az öröm könnyeivel szemeiben köszöni meg szülőinek nagy szeretetét, melyet ő, ugymond, nem érdemel meg, de igyekezni fog kiérdemelni. Miután Aranka felöltözött, mind reggelihez ülnek. Reggeli után így szól Arankához papája: Eddigi születésnapjaidra mindig vettem neked valami csekélységet; most valami sokkal szebbet szántam neked, a mi tudom, nagyon meg fog örvendeztetni. Jer menjünk a kertbe, nézzük meg!

Lám, kiáltott fel Aranka, szinte elfelejtettem elbeszélni, milyen furcsa álmom volt, a kertről jut eszembe.

Nó csak, halljuk szaporán.

Azt álmodtam, kezdett hozzá Aranka, hogy kimentem a kertbe és a virágágyak között sétálva, szép madárdal üti meg füleimet. Nézek mindenfelé, de madarat sehol sem látok, hát a mint kedves lugasomhoz érek legnagyobb bámulatomra a tölgyfán egy szép aranyos kalitka függ, benne egy mezei pacsirta, mely folyton énekelt. De hangja olykor-olykor egy pillanatra elhalt s ő oly szomoruan nézett ki a távoiba, mintha keresne valakit szemeivel. Egyszerre pedig fájdalmasan kezdett el énekelni, mintha kérne tőlem valamit. Éddig tartott az álom. Ekkor felébredtem.

Ki tudja, szólta Aranka atyja titokzatosan, hátha még be teljesül álmod. No de menjünk már a kertbe!

Aranka követte apját, ki őt kedves lugasa felé vezette. Aranka eszét hirtelen egy gondolat járta át, mely néhány perc múlva meg is valósult. Ugyanis, a mint a lugashoz érnek, Aranka összecsapja kis kacsóit, örvendve ugrálja körül a tölgyfát, melyen szép aranyos kalitka függött, benne egy mezei pacsirta. Majd apjához fut és megköszöni neki az ajándékot. Aranka nagyon örvendett a pacsirtának, ő nagyon szerette az állatokat; volt neki egy egy macskája és kutyája is. Hát még most mily nagy örömet szerzett neki a pacsirta. Alig tudott betelni bámulásával, minden percben volt valami megjegyzése: Ép ilyenek álmodtam. Oh be szépen énekel! Be szép tolla van!

A pacsirta tovább énekel, kedvesen néz Arankára, mintha üdvözlői akarná. Aranka a nagy örömtől alig tud hová lenni. De örömet nemsokára megzavarja a pacsirta, mely oly fájdalmasan kezdett el énekelni, hngy Aranka jó szívében igazán megsajnálta. Ép úgy, mint álmában látta, most is oly fájdalmasan nézett ki a messze távoiba, majd Arankára emelte szemeit oly tekintettel, mintha kérne tőle valamit.

Valjon mi baja lehet szegény madárnak? kérdi Aranka apjától.

Biztosan fáj szegénykének, hogy nem repülhet ily szép időben szabadon, hogy oda kellett hagyni a mezőt, társait, talán szüleit. Tegnap fogták meg parasztiuk, azoktól vettem.

Szegény pacsirtám, hát azért bánkódsz, azért vagy oly szomorú, hogy nem láthatod az eget, nem a mezőt, társaidat, szüleidet testvéreidet, nem gyönyörködhetel a felfrissült természetben, hisz reád nem süt a napsugár, mert rab vagy, bár arany kalitkában! Hogy is segíthetnék rajtad?

Az apa gyónvörködve hallgatta kis leányának okos, szívből jövő szavait. A pacsirta oly hálásan nézett Arankára, mintha értené és megakarná köszönni jó szavait, de mintha tovább is kérné valamire.

Aránaknak eszében egy gondolat, nem egy nemes eszme támadt és egy 9 éves gyermekhez képest nagy okossággal monda apjának a következőket: Édes apa, köszönöm ismételtén a szép ajándékot, de ha nagy örömet akar nekem szerezni, legyen oly jó, engedje meg, hogy *eresszem szabadon* a pacsirtát. Legyen meg neki is a szabadsága, hisz őt is Isten teremtette, miért lenne nekünk szabad őt a mi gyönyörűségünkre rabságban tartani, mikor ő a szabadba vágyik és az Isten őt az erdők és kertek számára, a szabadságra teremtette! Hát inkább hagyjuk itt elsorvadni, mint hogy boldoggá tegyük az által, hogy szabadon eressztjük? Oh, eresszük szabadon!

Az apa meghatva leánykájának szép beszédétől, leánya kívánságába örömmel beleegyezett.

Aranka kinyitotta a kalitka ajtaját, a pacsirta vígan hagyta el a kalitkát, előbb Aranka vállát és fejét repdeste körül, vígan énekelve, mintha megakarná köszönni, hogy visszaadta szabadságát, melyet lelketlen parasztiuk raboltak el, hogy pénzt szerezzenek. Nemsokára felrepült a légbé, vígan csatogatva szárnyait és hála-éneket zengve az eget Urának. De nemcsak a pacsirtát tette boldoggá Aranka, hanem önmagát is, mert ő is boldog volt azon tudat által, hogy mást boldoggá tett.

Apja meghatottan zárta őt keblére és így szólt hozzá: Szép és nemes, a mit tettél, én azt kívánom, légy mindig ily jó szívé, érezz könnyörületet az állatok iránt s a jó Isten meg fog érte áldani!

Ezzel tulajdoképen véget érme történetem; még csak azt kívánom megjegyezni, hogy a pacsirta nem volt háládatlan megszabadítója iránt. Gyakran jelent meg kora reggel Aranka ablakában és dalolt neki szépen. Arankát ezután még jobban szerették szülei; a jó Isten sem hagyta jutalmazatlanul e nemes tettet és minden jó és szép tulajdonsággal felruházta Arankát.

*

A múlt számban említett folyóiratokon kívül, melyekkel az »Állatok Védelme« csereviszonyban áll, a Budapesten megjelenő »Állategészség« és a lipcsei »Schlüssel die Thiere« című folyóiratok is járnak a szerkesztőségnek. Ezeket is szívesen rendelkezésére bocsátjuk az Á. V. E. kolozsvári tagjainak. Küldhető érték minden pénteken délután 4 órakor a Széchy villába, I. emelet. Itt említjük azt is, hogy az »Állatok Védelme« egyes számai kaphatók a *Ladassy*-féle tüzsdében, a főtéren.

Adományok.

Gróf Kornis Berta alelnök 5 méltósága újra 3 forintot, Van der Velden Edéné 5 nagysága 10 forintot, Kardoss Kálmánné 5 nagysága 5 forintot és Keller Lajos ur 5 méltósága Budapestről újra 5 forintot adományoztak az A. V. E. czéljaira. Fogadják a nemesszivü adakozók ezen az úton is az A. V. E. hálás köszönetét.

Könyörületesség.

Az angol »Band of Mercy« (könyörületes egyesület) egyik tagjának tetteről ad hirt a »Vegetarian Messenger.« Mr. Harvey egy forró nyári napon a poros országúton lassan lovagolva, mindenfelé tekintgetett, valljon nem lát-e egy folyót, vagy házat, hogy elfáradt, szomjas lovát megitathassa. Ezen töprenkedve egy út-sarkon befordult s egyszerre csak egy szép kényelmes parasztházat látott maga előtt. Abban a perczben egy 10--12 éves fiu jött ki a házból egy vederrel.

— »Mit akarsz fiam?« kérdé Mr. Harvey, lovát megállítva.

— »Nem kellene a lovának egy korty víz, uram?« kérdé szerényen a fiu.

— »Persze kellene. Éppen azon törtem a fejemet, hogyan juthatnánk vízhez.«

Mr. Harvey azt gondolta, hogy a fiu pár fillért akar keresni. De nagy volt az ámulata, midön a ló megitatása után egy ezüst pénzzel kínálva a gyermeket, ez a pénzt visszautasította.

— »Szeretném ha elfogadnád« mondá Mr. Harvey, a fiut erősebben megfigyelve.

»Köszönöm uram,« felelte a gyermek; »nincsen szükségem rá. Lássá uram, Painsvilletől idáig 8 mérföld távolság van, és az egész úton nincsen viz a közelben. Ezért szívesen itatom meg az erre menő lovakat.«

Mr. Harvey a fiu barátságos szürkő szeméibe nézett, a melyek ragyogtak abban a tudatban, hogy jót tett, és a saját szemébe köny lopodzott, a mint tovább ballagva a különös kis prédikáczió elmékedett, melyet itt oly ártatlan lélektől s oly váratlanul kapott.

*

A leggazdagabb állatgyűjtemény valószínűleg a londoni Regens-Parki állatkerté. Összesen 2600 példányt mutat fel: 1450 madarat, 700 emlős állatot és halat, meg 450 reptiliát. Ezen sereg etetése éppen 50,000 forintba kerül évente a gondnokságnak. A mult évben a falánk vendégek felfaltak: 6000 quart tejet, 20,000 tojást, 250 lovat, 150 kecskét, 1200 tuczat bánánt, 1100 font szőlőt, 15,000 narancsot; 55,150 font különféle halat. A növényekből is rengeteg mennyiséget emésztettek el, minden fajtából. Az állatkert személyzetének fizetése évenként 24,000 forintot tesz ki. A bevételek beléptidijakból 143,060 forintot, 625,538 személy után. Az állatok értéke 235,000 forint. — Midön a walesi herczeg indiai állatsereglete is ki volt állítva, 915,764 ember látogatta meg a Regens-Park zoológikus kertjét.

Az állatok lelki világából.

A kutya.

Ira: Toussenel. Fordította: Széchy Károlyné.

Isten legelőször az embert teremtette, s látván gyöngeségét, a kutyát adta mellé.

Megbizta a kutyát, hogy lásson, halljon, érezzen és fusson az ember helyett.

Es hogy a kutya egészen az emberé legyen. különösen megajándékozta barátsággal és odaadással, a felsőbb lények érzésével.

Szívébe a saját családi és apai örömei iránt a legmélyebb megvetést vésve, a szerelem érzetét nála a szaporítás nyers ösztönére szorította. Az alantasabb nem szenvedélyeit, a szerelmet s a családiasságot a fejetlenebb kutyafajnak hagyta, az angolok-nak annyira kedves rókának.

A kutya, mely annyira tanulékony, tehát a legértelmesebb az állatok közt, nem ellenkezett Isten akaratával. Az ember aláztos, odaadó szolgája, őre, rendőrije lett.

A kutya minden a magánjogra alapított társaságban, mint a milyen a mienk, éberen őrködik és heroikus védője annak, a mit közrendnek és vagyonnak nevezünk. Nézzétek azt a nehez postakocsit, a mely a város utcáján lármázva robog, a járókelők meg a sarokboltok veszélyeztetésével; a kutya dühvel a lovak elé veti magát, hogy megállítsa; a kerekbe harap, melyek néha keresztül mennek rajta; es a postakocsis ostora sem tudja megakadályozni abban, hogy kötelességét tegye; mert a lármás szerszám rendetlen viselkedése zavarja a köznyugalmat és a polgárok biztonságát. Hajtson lépésben es — a kutya nem fogja rendreutasítani.

Egy rongyos alak közeledik, hangja durva, képe, kinézése nem igen biztató a közjóra nézve — a kutya röviden megtámadja, követeli tőle az — útlevelet.

De a mint a többségnek, ugy a kisebbségnek is vannak saját elvei es mind a kettőnek meg vannak a maga kutyái, a melyeket megtanították: arra, hogy intézményeiket tiszteljék. A csempész kutyája tehát, politikai, gazdasági tekintetben egészen ellenkező elveket követ, mint a vámos kutyája; ő a vámosok zöld ruhájában a közös ellenség egyenruháját látja es szívében elátkozza, gyűlöli; a kereskedelmi szabadságért küzd, mint az a másik kutya a védőjogért. A csavargó kutyája meg csak jól ruházott emberekre fog csaholni. Az állatok olyanok, mint az Istenek t. i. a mit az emberek csinálnak belőlük.

Az arab fajok kutyái, melyek a község őrizetére ének, lealacsonyítónak tekintik az egyetlen egy embernél lévő szolgálatot, es tökéletesen igazuk van.

Különben a kutya nem bocsátkozik bele a jogkérdés vitásába; az ő kötelessége: engedelmeskedni es hallgatni; es engedelmeskedik.

A kutya a legszebb szerzemény, a melyet az ember valaha tett; mert ez a szerzemény, mondja Buffon, oly érzékeket adott az embernek, melyek neki hiányoztak. A kutya az emberiség előmenetelének legelső eleme. »Kutyák nélkül, nem léteznek emberi társaságok« írja a régi Parsok szent könyve, a Vendidad.

Az ember kutya nélkül valóban arra volna ítélve, hogy örökké a vadság limbusában (a pokol előcsarnokában) éljen. A kutya vezeti keresztül az emberi társadalmat a *vadság állapotából* a *patriarkális* mivoltába, nyáját adván neki. Kutya nélkül nem volna nyáj; nyáj nélkül sohasem volna biztosított élelem, semmi ürüczomb, semmi beefsteak — de sem gyapju, sem burnusz, következésképen semmi elvesztegetni való idő, semmi astronomikus megfigyelés, sem tudomány, sem ipar. A kutya szerezte az embernek minden szabad idejét, kényelmét. A Kelet a polgáriásodás bölcsője, mert a Kelet a kutya hazája.

Harminczöt év egy szigeten.

A Robinson históriája időrövidőre megismétlődik. A Wild World Magazin című angol folyóirat kalandos történetet beszél el, a melynek hőse Rougemont Lajos, aki majdnem harminczöt esztendei távoilét után csak nemrégiben tért vissza Európába. Rougemont 1844-ben született Párisban és tizenkilenc éves korában Batáviába ment, ahonnan Jansen nevével barátjával egy gyöngyhalászokból álló maláj expedícióhoz csatlakozott, a melylyel Guineába hajózott. Ott szép sikert értek el, amennyiben egy esztendő alatt 50.000 font értékű drágagyöngyöt gyűjtöttek. Egy napon Jansen a malájokkal bárkájukon ismét gyöngyhalászatra ment, Rougemont pedig *kutyájával* egyedül maradt a hajó fedélzetén. Akkor hirtelen nagy vihar támadt, a mely a hajót a nyílt tengerre vetette. Körülbelül két hétig hanyódot a hajó a szél és hullámoktól sodorva, míg végre partot ért, de ott a vadak Rougemont-t olyan ellenséges indulattal fogadták, hogy kénytelen volt ismét a nyílt tengerre menekülni. A hajó ismét bolygott, míg végre a negyedik napon egy korallszigeten menfeneklett. Egy maga készítette tutajon elérte Rougemont a legközelebbi homokzátonyt, amely száz yard hosszú és tíz yard széles volt és magas vizállás mellett csak nyolcz lábnyira volt a víz színe fölött. *Itt élt harmadfél évig, kutyájával.* A hajóroncsról lassankint áthozott mindenfélét, hogy legalább némileg háziasan rendezkedhessék be. A szigetet ellepő sok madár tojással látta el; sokat közüllök nyíllal és ijjal ejtett el. A tüzet, a melyet sikerült neki egyszer föléleszteni, soha sem engedte többé kialudni. A növénymagvakat, a melyeket a megfeneklett hajó kajútjében talált, elvetette. mialatt a földet az elejtett madarak vérével trágyázta. Nemsokára rá megnőtt a rozs, a melynek szalmáját kunyhójának befedésére használta föl. Hajót is épített, de midőn el akart indulni, akkor azon vette észre magát, hogy a sziget ellenkező oldalán kellett volna a hajót építenie, mivel egy lagunában volt, a melyből nem lehetett a nyílt tengerre

jutni. *Kutyája szórakoztatta az egész idő alatt.* Bár a két és fél év alatt öt hajó is mutatkozott a látóhatáron, Rougemontnak még sem sikerült magát észrevéetnie. Ismételten megpróbálta a szigeten tartózkodó madarakat postaszolgálatra alkalmazni és csodálatos módon kisült, hogy midőn húsz évvel később a civilizált világba visszatért, a pelikánok egyikének csakugyan sikerült Ausztrália nyugati részén partot érni, a hol el is fogták. Két évig volt már a szigeten, a midőn egy napon kutyáját hangosan ugatni hallotta. A parthoz sietett és egy tutajt látott közelíteni, a melyen négy fekete volt — egy férfi, egy nő és két gyermek. Ezek nála maradtak, megtanultak egy kevéssé angolul és segítettek Rougemontnak a hajót az ellenkező oldalra czipelni, a honnan társaival együtt kihajózott és tizednapra Ausztráliában szárazföldet ért Cambridge-Bay északnyugati részén. E harminczöt éven keresztül sokat nélkülözött Rougemont Lajos, *de a kutyája okossága, szeretete, segítsége, hűsége, végtelen sokat pótolt neki;* és leírhatatlan volt a fájdalma, midőn hú társát, kutyáját, a halál elragadta. Kutyája nélkül már nem bírta ki sokáig a remete életet, a honvágy erővel megfogta s így jutott végre vissza francia hazájába.

Korhely pillangók.

A természettudósok sokaknak a véleménye szerint azok a kegyetlen férfiak, akik legszebb álmainkat megsemmisítik. És nehéz azokat megczáfolni, akik így vélekednek. Itt vannak például a pillangók. Nem tekintjük ezeket a hamvas szép színű, könnyű állatokat mindig a természet csodájának, nem nézünk-e mindig utánok gyönyörködve, há lebegve repülnek virágról-virágra s szárnyaik a napsugárban, mint drágakövek csillognak? Most jön egy tudós, Tutt professzor s a londoni entomologiai egyesületben felolvasást tart, a melyben meglepi az embereket azzal a kijózanító leleplezéssel, hogy a pillangókat az iszákosság szenvedélye bántja. Hogy megfigyeléseit pontosan megtehesse, hat him- és hat nőnemű pillangót egy üvegházba zárt s akkor azt tapasztalta, hogy a nőstény pillangók mértékletesek, a hímek ellenben iszákosak. A pillangóhölgyek csak harmatot isznak szomjúságuk csillapítására, az urak ellenben kész korhelyek. Rászállanak alkoholtartalmu virágokra s azok nedvével úgy teleszivják magukat, hogy aztán órákig hevernek eszméletlenül. Tutt professzor ellenben azt is tapasztalta a pillangó urakról, hogy nem csapodárok s csak egyetlen szerelmük van, a melyhez hímek maradnak halálig. Ha túl sok alkoholélvezet után elbágyadnak, akkor oda vonzólják magukat a párjukhoz, hogy a szükséges ápolásban részesüljenek. Hanem Tutt professzor másképpen is kipróbálta a korhely pillangókat. Bekente az üvegház falát whiskyvel, mire a hímek az üvegre repültek és leitták magukat. Vagy nyitva hagyott az üvegházban egy szeszes üveget. A hím pillangókat az ital gőze oda csábította s azután elkábította őket, úgy, hogy mély álomba merültek.

A munkás állatok túlterheléséről.*)

Irta **Monostori Károly**, állatorvosi akadémiai tanár.

Ha a munkás állatok, ezek a hú és türelmes négylábu páriák beszélni tudnának, első szavuk az volna, hogy: *sok!*

Mert a soknál is több az, a mivel — kivételektől eltekintve — ezeket a páriákat a meggondolatlan ember illeti.

Elég egy pillantást vetnünk a terüvonszoló lóra, hogy lelkünk mélyéből fölháborodva konstatáljuk, miszerint a felvilágosodottság e századában valóságos *hóhérolás* folyik utczaszerte, a mely eilen nagyon csekély sikerrel küzdünk mi állatvédők és sajnos, kevés eredménnyel küzd a rendőrség is.

Aki még nem vett fáradságot magának arra, hogy az állatkinzás e nemének mélyére hatoljon, az elámulva fogja hallani azt, hogy alig mozog az egész országban oly terüvonszoló fogat, amely nincsen túlterhelve.

A laikus ha látja, hogy két boldogtalan pára egy szekér téglát, homokot vagy épület-törmeléket döcögtet végig a kövezeten, halvány sejtelmével sem bír annak, hogy egyetlen egy közönséges téglának négy kilogramm súlya van s hogy arra a szekérre 800—1000 téglá van felrakva, következőkép 3200—4000 kilogramm, tehát 32—40 métermázsá s illetőleg 64—80 vámmázsá terüt vonszol naponta kétszer, esetleg négyszer is az a két ló, vagyis naponta 6400—8000 esetleg 12800—16000 kilogramm súlyt (nem számítva bele a szekér súlyát) továbbit az a szájalomra méltó két állat, kapván ezen munka közben ugyanannyi ezer zabszemét, egy zsák szalma-szecsskát, egy-két marok szénát, egy-két ital vizet és száz meg száz korbácsütést.

Nem szükség túlérzékenyeknek lennünk, hogy *elfacsarodjon a lelkünk*, mikor látjuk, hogy az ilyen szerencsétlen párak a túlterheltetés alatt összeroskadnak; de egyenesen fel kell háborodnunk, ha tudjuk, hogy ez a megterheltetés ellenkezik minden szakszerű észlelettel és kísérlettel, mely az állatok megterheltetésének mértékére vonatkozik.

Számos kísérlet során be van bizonyítva, hogy egy jó fuvaros ló, jó uton és hosszabb időn keresztül csak 15 métermázsát képes túléröltetés nélkül továbbítani s ime látjuk, hogy a nem is jó, hanem csak közepes, vagy éppen rossz fuvaros ló, jóval vegyes rossz uton, de vajmi gyakran kritikán aluli rossz uton legalább is 20 métermázsát továbbit, természetesen csak ostorcsapások alatt és inaszakadtából.

Hát meg van az irva bölcsen a terhes szekerekkel való közlekedésről szóló székesfővárosi szabályrendeletben, hogy minden szekeret csak annyira szabad megterhelni, hogy a rakomány súlya egyrészt a szekér hordképességével, másrészt pedig — figyelembe véve a használandó utminőséget is — a vonó-állatok erejével helyes arányban álljon. Bölcsen van ez mondva, ismételem mert még avval is meg van toldva, hogy *csak jó karban lévő jár-*

*) Az »Állatok Óré«-ből.

művet szabad használni s csak *ép és jó karban lévő vonó állatot* szabad igénybe venni. De sőt, ha emlékezetem nem csal, egy másik szabályrendeletben még az is meg van mondva, hogy keleti után 30 vagy 33 métermázsánál többet akasztani tilos és én elismerem, hogy ez is bölcsen van így elrendelve. Hanem az nincs sehol megmondva, hogy bizonyos évszakokban és bizonyos utczákon és utakon, de különösen aztán homok- és kavicsbányák és építkezési földkiemelések uttalan utain az a 30 métermázsára nem 30 métermázsára, hanem 50 vagy 100, különösen oly lezsarolt fuvaros-lovakra nézve, a melyekről messziről leri a koplalásnak, elerőtlenedettségnak, lelketlen kínzásnak a jele.

Egyébiránt az utviszonyokra nézve, próbákból merített adataink vannak a megterhelhetőség nagyságára nézve és ezen adatok a következők:

1. Kavicsolt, de különben rossz és sáros uton és vízszintes területen egy középerős ló hosszab ideig 6 métermázsánál többet el nem bír.

2. Vízszintes, szilárd, száraz földuton elbir 16 métermázsát.

3. Vízszintes, jó kavicsos uton, mely kissé felázott, elbir 20 métermázsát.

4. Vízszintes, jó kőburkolaton elbir 28 mmázsát.

5. Vízszintes, igen jó kőburkolaton elbir 39 mmázsát.

6. Vízszintes, vasuti síneken elbir 1200 mmázsát.

Minél kevesebb tehát a surlódás, annál nagyobb terület képes elvonszolni az állat, ha ugyan a jármű már mozgásban van s ha ugyan egyéb akadályok a minők a gödrök, mélyedések, meredek, utját nem szegik.

S éppen ez van kifeledve a mondott szabályzatokból, hogy az utak távolról se mindenütt egyformán vízszintesek, kővel vagy kavicssal burkoltak, szóval egyformán jók, következőképpen az a 30 métermázsára, vagy az a 80 métermázsáig menő teher minden viszony és körülmény közé bele nem illik, mert az a 30 mmázsára némely utviszonyhoz képest 2 lóra neveltségesen kevés, más utviszonyhoz képest ellenben ijesztően sok.

Hát én magam is egyenesen lehetetlennek gondolom, hogy a terület nagyságát ilyen sokféle viszony és körülmény közé megszabni lehet és egyenesen lehetetlennek tartom az ellenőrzést is, de távolról se tartom lehetetlennek azt, hogy valamelyes normálét adjunk mégis, amely alkalmas legyen az embertelen állatkinzás megakadályozására s mert ezt lehetségesnek tartom, legyen szabad erre vonatkozó javaslatomnak kifejezést adnom:

1. Amennyiben a legiszonyubb lóhóhérolások homok- és kavicsbányákban és *építkezési földkiemeléseknél* és törmelék elhordásoknál folynak, köteleztessenek a homok- és kavicsbányák tulajdonosai s az építési vállalkozók arra, hogy a fogatok számára *járható utakat létesítsenek*, akár mozgatható vasuti sínek lerakásával, akár hidlások készítésével; avagy köteleztessenek, hogy a homok-, kavics- és földkiemeléseket a járható utra *gépekkel* hajtásák végre. Mindez nemcsak állat-, hanem *embervédelmi* szempontból is elengedhetetlen immár s az illetőkre ez nem megterhelhetőség, ha-

nem előny; de ha megterhelhetés volna is, a százezrekből, melyet ily vállalkozók nyernek, bőven kitelik.

2. Osztályoztassanak a terüvonszoló lovak erős, közép-erős és gyenge állatokra s kéressék fel egy szakember arra, hogy e fogalmakról a m. kir. állami *rendőrségi közegeket iskolájukban világosítsa fel*, hogy mindenkor megítélni tudják, vajjon e tekintetben túlterhelés fennforog-e, vagy nem.

I. Szabassék ki két erős lóra, nem kövezett területen 4000 kilogramm.

II. Szabassék ki két középerejű lóra nem kövezett területen 3000 kilogramm maximális súly.

III. Szabassék ki két gyenge fuvaros lóra nem kövezett területen 2000 kilogramm, nem számítván bele a szekér súlyát egyik esetben sem.

3. Minthogy a szekér terhét azonban a rendőri közeg biztosan meg nem ítélni, *súlyos büntetés terhe alatt* köteleztessenek a fuvarosok és kocsisok arra, hogy

a) a rendőri közegnek mindannyiszor, a hányszor gazdájuk a szekerüket túlterhelik, jelentsék be.

b) Mihelyt valahol elakadnak, nemkülönben keressék fel azonnal a rendőrközegét, hogy ez, a szekeret túlterhelő fél költségére, segítő lovakról gondoskodhassék.

c) Mondassék ki, hogy ily segítőlovak igénybevételének költségviselése ellen felebbezésnek helye egyáltalán nincs.

d) Tétessék minden rendőrközeg szigorú köteletségévé, hogy ilyen terhes szekerek elakadása esetén minden további várakozás nélkül a segítő lovak iránt azonnal intézkedjék, addig is a kiállott lovak isrángjait leszedvén.

e) Mondassék ki, hogy a segítő lóért folyamodott kocsis béréből a költséget a gazda le nem húzhatja.

Már ezen egyszerű és igazságos intézkedésekkel is sokat segítünk a bajon, mely a nemcsak erkölcsi tekintetben, hanem finanzialetter is anyagi kárt okoz a közvagyonban. Nem kell attól félni, hogy az okos, becsületes törekvés ellenszenvet kelt az érdekelt körökben; példák mutatják már is, hogy ez nem igaz.

Annak idején mozgalmat indítottunk meg, egy itt tartott előadásomból folyólag a lovak szemellenzöje ellen s ime örömmel konstatálhatjuk, hogy ma a fővárosnak jóval kevesebb lóva jár a szemgyilkoló ellenzövel, mint azelőtt. Ugyancsak egy itt tartott előadásomból folyólag a budapesti derék bérkocsisok egyhangulag magukévá tették a kocsisképző-iskolának eszméjét s a kereskedelmi miniszter értekezlet elé vitte a kérdést, mely, erős a hitem, hogy kívánatos megoldást nyer mielőbb. Legyünk meggyőződve hát, hogy az illetékes körök a ma felvetett kérdést is szívükön hordják s ne kételkedjünk, hogy a siker el nem marad.

De azt hiszem, nem hiába fogunk apellálni derék fuvarosainkhoz, építési s más vállalkozóinkhoz se; apellálunk is hozzátok, *derék polgártársaink s kérünk, vegyétek könyörületességetekbe kenyérkereső állataitokat*; használjátok azokat teljes mértékben, de ne kinnózzátok. Vessétek ezután csak valamivel több gondot rájuk mint eddig s ti legjobban rájöttök a mértékre, a melyen túl állataitokat terhelni már *hohérolás*

Nem az érzékenykedés, hanem a szakismeret és úgyszeretet lelkesít, mikor a diszes kivételekre a székesfővárosi derék, emberséges fuvarosokra, kocsisokra, a kiket az elmondottak nem érinthetnek, szívem hálaájával gondolok s nincs a mi egyesületünkben egyetlen ember, a ki őket a humanizmus nevében meleg köszönetre és elismerésre méltónak ne találná. Ezeket arra kérjük, járjanak jó példával ezután is elől és hassanak oda maguk is, hogy az állattartásnak e szegényfoltja mielőbb eltűnjék.

De hogy minél bizonyosabban eltűnhessen e szegényfolt, elkerülhetlen még, hogy a *székes-fővárosban és a vidéken lóvágóhid létesíttessék* s a *ióhus-kimérés megengedtettsék*; mert ha mód és alkalom lesz munkában megrokkant, kiöregedett, meghibásodott lovainknak husban való értékesítésére, *(és mennyivel tisztább csupán növényevő) állat a ló a disznónál, például)* minden bizonynyal eltűnnek utczáinkról a százalmas lóalakok, a felhaborító, erkölcsrontó lókinzások, de megmentenek egyszerűs mind azon horrend pénzüsszegek is, a melyek jelenleg veszendőben vannak és el is vesznek.

A gráci állat- és madárvédő kongresszus.

Az osztrák »Madárbarátok szövetsége« által Ó felsége 50 éves uralkodásának jubileuma alkalmából Grácba összehívott nemzetközi állat- és madárvédő kongresszus f. é. augusztus hó 5—9. terjedő napokban tartotta üléseit. Eredménye a hozott határozatok életrevalósága által méltán sorakozik az előbbi években megtartott kongresszusok sorába.

Augusztus 5-én 7 órakor este gyűltek össze, az Európa különböző országaiból összesereglett képviselők között az állatvédelem régi apostolainak egész sorát új hivek mellett lehetett látni. A kongresszus fénypontja a rendezett állatvédelmi kiállítás volt, melynek létrejöttén a gráci madárbarát és Á. V. E. elnöke Bergner Rezső ur buzgólkodott.

Gazdag felszerelésben voltak láthatók különböző olyan készülékek, melyek az állatvilágnak könnyebbítést szereznek, nemkülönben, — elriasztó példaképen, — a vivisectorok kínzó eszközei. Érdekes gyűjteményekben igen gazdag volt a kiállítás, így szárnyasokban, madárbaráti és szakkönyvekben, képgyűjteményekben, továbbá czinketenyésztő modellek, galambok, tyukok, fácánok, egy beszélő madarak csoportja, valamint egy benépesedett aquarium.

A három napon át folytatott kongresszuson nemcsak fontos, de keresztül is vihető határozatot hoztak. Volt nagy nyári ünnepély és bankett is. A kongresszuson a következő országokból voltak képviselők: Angolországból, Baden-Badenből, Bajor-, Cseh-, Francia-, Magyarországból, Németalföldről, Német-, Orosz-, Osztrák-, Porosz-, Steierországból, Sváiczból és Szászországból, összesen 33 egyesület vagy társulatot képviselve.

Választmányi ülésünk

Az Á. V. E. október 16. délelőtt 11 órakor az elnöknő lakásán választmányi ülést tartott. Elnököltek gróf Kornis Berta és Széchy Károlyné; jelen voltak továbbá: Van der Velden Edéné titkár és Virányi István pénztárnok; dr. Halász Ignáczné, Kardoss Kálmánné, Kövári Dalmá, dr. Pisztóry Mórné, Schwarczel Adél, Tauffer Ilka és Székely Dénes választmányi tagok. Az elnök megemlékezik meg Ő Felsége a királyné haláláról, mit a jelenlevők felállva, mély megindulással hallgattak; és indítványozza, hogy az Á. V. E. mély fájdalommal a szeretett királyné elhunytáról ne a király trónja elé vigyék, mert ahhoz nagyon csekély és nagyon kicsi az Á. V. E., hanem a jegyzőkönyvbe iktassák be, a mit a választmány elfogad. Azután üdvözli elnök az új alelnök-grófnőt, az új titkárt és a választmányt, az ülést megnyitja és felkéri Van der Velden Edénét a múltkori gyűlés jegyzőkönyvének felolvasására. Az elmúlt hónapokban előfordult és elvégzett eseteknek és munkálkodásnak beszámítása után, melyben legfontosabb az, hogy a polgármester az Á. V. E. kérésére *új kutya-menedékház* felépítését megígérte a jövő évre, a *marhavásár befásítását* pedig még ezen ős folyamán megkezdetni fogja, elnök bejelenti, hogy a választmány utólagos jóváhagyása reményében a királyné Ő felsége szobrára való legelső országos felhívásra, az Á. V. E. nevében f. é. szeptember hó 18-án 20 frtot küldött be a „Nemzet” szerkesztőségének. Végre indítványozza, hogy az Á. V. E. kis alaptökejéből, a báró Kemény Árpádné 300 forintos alapítványának érintetlen hagyásával, 500 forintot ezentul mint **Erzsébet királyné alap**-ot kezeljenek, melynek kamataiból kétszer évenként, az eddig is szokásos ifjúsági pályázatok jutalomdíjai kifizetessenek. A választmány egyhangulag elfogadta. Az Á. V. E.-nek újabban tett adományokat, melyeket efűzet 24. lapján nyugtázza az Á. V. E. elnök hálásan köszöni. K. Nagy Sándor pestvidéki kir. törvénysz. bíró »Állatvédők törvénykönyvét« melyet az orsz. Á. V. E. küldött le szétosztás végett és melyből Széchy Károlyné 100 példányt szolgáltatott át a főkapitányságnak azzal kéréssel, hogy a helybeli kerületkapitányoknak, iskolákba, meg a környékbeli falvak iskoláiba és községi hivatalaiban szétosztatni sziveskedjék, a választmány tagjai közt is terjeszti, miután abból az idevaló kereskedők és más körökben is több mint 50-et szétküldött. Pár más, kisebb ügy elintézése után az elnök megköszöni a jelenlevők szives megjelenését és az ülést bezárja.

A »**Természet**« Érdekes és szellemes képes folyóirat ez, a mely Dr. Lendl Adolf és Lakatos Károlynak szerkesztésében minden 2 héten jelenik meg Budapesten II. Donáti-utca 7 sz. alatt. Állattani, vadászati és halászati dolgokat, gyönyörű szép természeti képeket és leírásokat hoz a legelső erők közreműködésével. Melegen ajánljuk mindazoknak, akik a természetet, az állatokat, a tudományt szeretik. A nagyon szép kiállítású folyóiratnak előfizetési ára évenként 3 frt; a mi megfoghatatlan olcsó ár 24 díszes, gazdag fűzetért.